

**KARSAI
GÁBOR,**

A GKI
GAZDASÁGKUTATÓ
ZRT. VEZÉRIGAZGATÓ-
HELYETTESE

*Miből fog Magyarország
az idén és jövőre is jobban
teljesíteni?*

Nix stex

A kormányzat a kedvező 2014. évi adatokban politikája igazolását látja. De miből fog Magyarország az idén és jövőre is jobban teljesíteni? Hiszen a munkaerő és a tőke távozóban van az országból, a bankok hitelállománya csökken, az EU-ból érkező támogatások pedig elkerülhetetlenül visszaesnek.

A foglalkoztatottak száma 2008 és 2014 között, a válság hatására bekövetkezett több mint százszázalékos csökkenést követően 250 ezer fővel bővült. Ebből azonban nagyjából 150 ezer közmunkás, 100 ezer pedig külföldön munkát vállaló, vagyis a válós hazai foglalkoztatás csak a krízis előtti szintet érte el. Tavaly több mint 30 ezer magyar állampolgár távozott legalább egy évre külföldre, másfélszer annyi, mint 2013-ban, több mint négyszer annyi, mint 2010-ben. És a külföldön próbálkozás egyre fiatalabb korosztályokat érint, akiknek későbbi hazatérése, különösen külföldi családalapítás esetén meglehetősen kétséges. Ráadásul a külföldön munkát vállalók már csak vállalkozó kedvük miatt is jellemzően a humán tőke értékesebb részéből kerülnek ki.

A Magyarországon levő nettó külföldi működő tőke a bankszektor kivételével – ahol kényszerű tőkeemelés történt az előírt tőkemegfelelési mutatók teljesítése érdekében – a válság óta lényegében stagnál, 2014-ben pedig csökkent. Tavaly a Magyarországra érkező közvetlen működőtőkebefektetések átmenő tételektől megtisztított összege 2,2 milliárd euró volt. Ebből 2,1 milliárd áramlott a pénzügyi szektorba, vagyis a vállalatokhoz mindössze 0,1 milliárd került. Ez rettenetesen kevés. Ráadásul Magyarország közvetlen külföldi tőkebefektetései 1,7 milliárd euróval emelkedtek – ez persze önmagában akár örvendetes is lehet –, ebből 0,4 milliárd irányult a pénzügyi szektorba. A magyarországi tőkeállomány tehát a nemzetközi mozgások eredőjeként végeredményben 1,2 milliárd euróval csökkent, ami már a hazai befektetési környezet kemény kritikája.

A kormányzat és a jegybank a Növekedési hitelprogram (NHP) sikerét, az ennek keretében tavaly folyósított 451 milliárd forint óriási horderejét hangsúlyozza. Arról már nem nagyon esik szó, hogy eközben a piaci alapú hitelezés csaknem 300 milliárddal csökkent. Az NHP-hitelek jelentős része csak a kedvezményes kamatozású lehetőség kihasználását célozta, vagyis piaci alapon is megszületett volna. A törlesztéseket is figyelembe véve tavaly a vállalati hitelállomány csak enyhén bővült, változatlan árfolyamon számolva lényegében stagnált, a lakosság pedig tovább csökkent.

A kormány februárban az általa visszatérően veszteségesé tett pénzügyi intézetekkel való részleges kiegyezés, többek között a bankadó folyamatos csökkentésére és a hitelintézeti szektor profitabilitását negatívan érintő új intézkedésektől való tartózkodásra tett ígéretek révén igyekezett 2016-ra bővíteni a gazdasági növekedés forrásait. Ennek ellenére egyes kormánypárti politikusok reflexszerűen a bankokra kívánják hárítani a brókercegek bedőlésének következményeit. Ráadásul jelentősen megemelve a kártalanítás s ezzel az azt viselő költségeit. Az EBRD-vel kötött egyezség felrúgása azonban szavahihetetlené tenné a kabinetet. Így a hitelintézetek megnövekedett kiadásai egy részét várhatóan leírhatják az adójukból. Ez azonban így is új terhet jelentene a bankszektor számára, s aligha növeli hitelnyújtási aktivitásukat, kormányzat iránti bizalmukat.

Az elmúlt években egyedül az EU dinamikus növekvő fejlesztési támogatásai jelentettek érdemi többletforrást a magyar gazdaság számára. Ezek 2014-ben érték el csúcsumukat 4,3 milliárddal, összegük 2012-ben még 2,5 milliárd euró volt. Az idén és jövőre viszont az uniós pénzek jelentős visszaesése várható. 2015-ben az összeg aligha lesz a tavalyi fele, jövőre pedig negyede feletti. Emögött a 2007–13. évi európai költségvetési időszak lezárása áll. Ebben a jelentős visszaesésben szerepe van annak is, hogy a 2010-ben megalakult kormány azonnal bő egy évre leállította a döntési folyamatot, ezzel mintegy megteremtve a 2014–15. évi kifizetési hajrá s egyben a lehívások szélsőséges ciklikusságának alapjait. Az előbbi becslés még nem kalkulál annak a közel 0,5 milliárd euró gazdaságfejlesztési forrásnak az áprilisi felfüggesztésével, amelyről az EU a napokban a magyar pályázati rendszer „jelentős rendszerszintű gyengeségeire” hivatkozva döntött, s ami tovább csökkentheti az idén beérkező uniós támogatások összegét. Rontanak a helyzeten az EU által különféle szabálytalanságok miatt kilátásba helyezett büntetések. Ráadásul kérdéses az is, hogy a „rendszerszintű gyengeségek” hogyan befolyásolják a 2014–20-as támogatásokra vonatkozó pályázatok meghirdethetőségét, azok menetrendjét. Ez különösen az amúgy is kritikus 2016-ban csökkentheti a beérkező uniós pénzek nagyságát.

A tőke és a munkaerő kiáramlása, a banki hitelezés bizonytalansága, az európai fejlesztési források csökkenésének mértéke nemcsak a következő évek lassuló gazdasági növekedését vetíti előre, hanem a magyar modell kudarcát, a társadalom perspektívanélküliségét is jelzi. ●